

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ПОЛІТИЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА

Методичні рекомендації
до вивчення дисципліни для аспірантів
спеціальності «Політологія»

Київ 2023

УДК 32.001

П26

Укладачі: Є.В. Перегуда, докт. політ. наук, професор

Рецензент: І.О. Кресіна, докт. політ. наук, професор

Відповідальний за випуск Перегуда Є. В., д.п.н., проф.

Затверджено на засіданні кафедри політичних наук, протокол №4 від 16 листопада 2023 р.

Політична регіоналістика: Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для аспірантів спеціальності «Політологія». Уклад. Є.В. Перегуда. Київ-Тернопіль: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2023. 50 с.

Подано плани практичних занять, методичні рекомендації до практичних занять, тематику та рекомендації щодо написання індивідуальних завдань, есе, особливості політики щодо академічної доброчесності, щодо відвідування, питання підсумкового контролю, список рекомендованої літератури.

Призначено для аспірантів спеціальності «Політологія».

© КНУБА, 2023

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Плани практичних занять.....	8
4. Індивідуальне завдання.....	18
5. Методи контролю та оцінювання знань.....	20
6. Приклади тестових завдань.....	25
7. Література.....	37

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Політична регіоналістика – актуальний напрям сучасної політичної науки, який динамічно розвивається. В сучасних державах регіони перетворюються на активних суб'єктів внутрішньополітичного життя держав, економічної, соціальної, екологічної, культурної та інших видів політик. Вони також виходять на рівень міжнародної політики, укладаючи угоди про співробітництво з регіонами інших держав. Зростання ролі регіонів у сфері політики пов'язана з політичними та іншими суспільними процесами в самих регіонах, адже саме на цьому рівні відбувається задоволення основних потреб громадян. Відтак політична регіоналістика спрямована на вирішення практичних завдань регіонального розвитку, дослідження сучасних регіональних політичних процесів з метою отримання знань, необхідних для розв'язання практичних проблем на регіональному рівні.

Методичні рекомендації узгоджуються з робочою програмою навчальної дисципліни. Курс «Політична регіоналістика» є вибіркоvim навчальним курсом, який вивчається аспірантами у третьому семестрі. Він розрахований на 50 годин аудиторних, в т.ч. 28 годин практичних, занять.

Дане видання містить мету вивчення дисципліни, компетентності, які має здобути аспірант, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок аспіранта, роз'яснення деяких аспектів організації навчального процесу, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуального завдання. Також містяться основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідуваності занять.

Важливе значення при вивченні дисципліни відводиться самостійній роботі аспірантів, зокрема виконанню індивідуального завдання, написанню есе. У цьому виданні наведений орієнтовний перелік тем індивідуальних завдань. Перелік не є вичерпним. Аспіранти можуть запропонувати власні теми, зокрема, виходячи з інтересів своєї наукової роботи. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, це можна зробити у вигляді реферату. Вимоги до оформлення реферату: - обсяг – від 18 до 24 сторінок рукописного тексту; - реферат включає: план, відповідно до плану зміст, основні висновки та список літератури. Список літератури може складатися за алфавітом, за тематикою, або за порядком згадування літератури в тексті. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, зокрема, у

вигляді презентації або форматної роботи. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Пререквізитами є набір знань, вмінь та навичок, отриманих під час курсів: «Філософія науки, техніки та архітектури»; «Іноземна мова», «Академічна доброчесність та академічне письмо», «Організація наукової діяльності та інформаційні технології».

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни полягає у формуванні у аспірантів знань щодо характеру та специфіки перебігу процесів становлення, структурування та трансформації політичних інституцій у регіонах України та інших країнах світу, ідейно-політичного спектру регіонів, відстеженню динаміки зміни впливу різних за змістом та орієнтирами політичних партій та політичних еліт, навичок дослідження вказаних інститутів та процесів, вмінь щодо детермінації актуальних проблем регіонального розвитку та визначення шляхів їх розв'язання.

Компетенції та програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері політології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК04	Здатність розв'язувати комплексні проблеми політичних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Фахові компетентності спеціальності	
СК01	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень.
СК02	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в політичних науках та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з політичних наук та суміжних галузей.
СК03	Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері політичних наук, сучасні цифрові технології, бази даних та інші

	електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та освітній діяльності.
СК05	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері політичних наук, оцінювати та забезпечувати якість виконаних досліджень.
СК07	Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку політичних наук.
Додаткові фахові ккомпетентності	
ДСК01	Знання теорій, які пояснюють планування розвитку населених пунктів в умовах політики децентралізації та післявоєнної відбудови.
Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти	
Код	Програмні результати
ПРН01	Мати передові концептуальні та методологічні знання з політичних наук та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, та отримання нових знань у сфері політичних наук та/або здійснення інновацій.
ПРН02	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми політичних наук державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях.
ПРН03	Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми політичних наук з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів.
ПРН04	Формулювати проблеми, конструювати дизайн та використовувати кількісні та якісні методи під час проведення теоретичних та/або прикладних досліджень.
ПРН05	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з політичних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики.
ПРН06	Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.
ПРН09	Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень,

	застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері політичних наук та у викладацькій практиці.
Додаткові програмні результати	
ДПРН01	Знати та вміти застосовувати теорії щодо планування розвитку населених пунктів в умовах політики децентралізації та післявоєнної відбудови.

3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-ПОЛІТИЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИЧНОЇ РЕГІОНАЛІСТИКИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади дослідження регіональної політики

Практичне заняття 1-2. Політична регіоналістика як наука та навчальна дисципліна (4 год.).

План

1. Просторовий поворот (spatial turn) у соціальних науках.
2. Основні теорії просторового розвитку суспільства (цивілізаційного розвитку, фрагментації, горизонтальної інтеграції, соціально-політичного розмежування тощо).
3. Сучасний стан регіональних досліджень в Україні.
4. Основні напрями регіональних досліджень: регіонознавство, регіонологія, регіональна наука, політична географія, політична регіоналістика.
5. Політична регіоналістика: об'єкт, предмет, методи. Політична регіоналістика в системі соціальних наук. Взаємодія політичної регіоналістики з іншими науками про політику.
6. Понятійний апарат політичної регіоналістики.
7. Регіон як об'єкт наукових досліджень: сучасні інтерпретації. Рівні політичного аналізу. Поняття політичного простору, регіональної економіки, соціальної інфраструктури, трудових ресурсів.
8. Поняття регіональної політики. Види та рівні регіональної політики. Регіональний політичний процес. Суб'єкти регіональної політики. Регіональні та місцеві групи інтересів, групи тиску, еліти. Регіональні політичні режими. Вплив комунікаційних технологій на просторовий розвиток політичних систем.
9. Методи регіонального політичного аналізу. Моніторинг, моделювання регіональних політичних процесів.

Контрольні питання та практичні завдання

В чому полягає суть просторового повороту в соціальних науках наприкінці XIX – на початку XX ст.?

Як Ви розумієте поняття «соціального простору»?

Охарактеризуйте погляд С.Роккана на відносини центру та периферії?

Що означає поняття «простору потоків» згідно з концепцією М.Кастельса?

Охарактеризуйте внесок українських вчених в регіональні дослідження.

Як співвідносяться між собою такі напрями регіональних досліджень як регіонознавство, регіональна наука, політична географія, політична регіоналістика?

В чому полягає полідисциплінарність регіональних досліджень?

Охарактеризуйте специфіку об'єкту та предмету політичної регіоналістики.

Наведіть типологію термінів, які використовуються в політичній регіоналістиці.

Дайте визначення поняття «регіон». В чому специфіка його розуміння в політичній регіоналістиці?

Що означає поняття «регіоналізації»? Які її форми виділяються?

Як Ви розумієте поняття «регіоналізму» та «нового регіоналізму»?

В чому полягали причини переходу від концепції управління М.Вебера до концепції «нового державного управління» та надалі «гарного урядування»?

Охарактеризуйте функції управління регіональним розвитком.

Дайте визначення поняттю «державна регіональна політика».

Які показники характеризують співвідношення «центр-регіони»?

Які форми використовують регіони для представлення своїх інтересів на центральному рівні?

Проаналізуйте структуру регіональної політики.

Хто є суб'єктом регіональної політики?

Охарактеризуйте інструменти регіональної політики.

В чому полягає стратегія регіональної політики?

Наведіть завдання регіональної політики у різних сферах суспільного життя.

В чому полягають принципи регіональної політики?

Що означає принцип субсидіарності?

Який нормативний акт регламентує принципи регіональної політики в Україні?

В чому полягають підходи до оцінки ефективності регіональної політики?

В чому полягає політичний зміст регіональної політики?

Змістовий модуль 2. Адміністративно-територіальні рамки регіональної політики.

Практичне заняття 3-4. Територіальний устрій суспільства та держави (4 год.).

План

1. Територіальна організація суспільства: теоретичні засади та понятійний апарат
2. Адміністративно-територіальний поділ. Чинники, принципи, рівні.
3. Адміністративно-територіальні одиниці.
4. Форма державного устрою. Унітарні та федеративні держави.
5. Територіальний устрій України. Основні історико-культурні регіони, їх економічні, соціальні та політичні характеристики. Паспорти регіонів.
6. Адміністративно-територіальний поділ України.

Контрольні питання та практичні завдання

Охарактеризуйте концепції аналізу територіальної організації суспільства.

За якими атрибутами оцінюють об'єкти територіальної організації суспільства?

Які виділяються ієрархічні рівні територіальної організації суспільства?

Як Ви розумієте положення Дж.Егнью про те, що в кожному місці відбуваються суспільно-політичні процеси різних рівнів?

Наведіть чинники адміністративно-територіального поділу.

Як Ви розумієте поняття «рівнів адміністративно-територіального поділу»?

Що означає поняття «асиметричного адміністративно-територіального поділу»? В чому проявляється асиметричність?

Охарактеризуйте основні адміністративно-територіальні одиниці в Європейському Союзі.

Охарактеризуйте рівні та основні одиниці територіального устрою та адміністративно-територіального поділу України.

Які недоліки адміністративно-територіального поділу України виділяють вчені?

Що означає поняття форми державного устрою?

Які форми державного устрою Ви знаєте? Наведіть приклади країн.

Охарактеризуйте суть принципу федератизму.

В чому полягає основна відмінність унітарних та федеративних держав?

Наведіть докази на користь твердження про Україну як унітарну державу.

Наведіть типологію автономій. В чому сутність кожного з її типів?

Які складові має включати паспорт регіону?

Підготуйте соціально-економічний та політичний паспорт одного з регіонів України (на вибір).

Змістовий модуль 3. Організаційні засади регіональної політики

Практичне заняття 5. Організаційні засади державного регіонального управління (2 год.).

План

1. Поняття державного управління регіонами. Суб'єкти державної регіональної політики та їх компетенція.

2. Центральні органи виконавчої влади в системі формування та реалізації регіональної політики.

3. Місцеві державні адміністрації та територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади. Їх взаємодія.

4. Зміни в організаційному механізмі державного управління в умовах війни з рф.

Контрольні питання та практичні завдання

В чому полягає сутність поняття «регіонального управління»? В чому його відмінність від поняття «місцевого самоврядування»?

Яким чином держава здійснює територіально-політичний контроль?

Охарактеризуйте агентів центрального уряду в регіонах.

Наведіть структуру місцевих органів виконавчої влади.

Що означає поняття «територіальних органів центральних органів виконавчої влади»?

Які відносини існують між місцевими державними адміністраціями та територіальними органами центральних органів виконавчої влади?

Охарактеризуйте схему відповідальності, підконтрольності та підзвітності місцевих державних адміністрацій перед центральними органами державної влади.

Як Ви розумієте явище функціонального дуалізму державного управління на територіальному рівні?

Які зміни відбулись в структурі державного управління регіонами після початку вторгнення РФ в Україну після 2014 р.? Які функції військових адміністрацій?

Практичне заняття 6. Місцеве самоврядування (2 год.).

План

1. Поняття місцевого самоврядування: сутність, функції.
2. Теоретичні концепції та моделі місцевого самоврядування.
3. Місцеве самоврядування в Україні: нормативно-правова база, модель.
4. Система органів місцевого самоврядування.
5. Ресурсна база місцевого самоврядування.
6. Організаційні зміни в умовах воєнного стану.

Контрольні питання та практичні завдання

Охарактеризуйте поняття місцевого самоврядування згідно з Європейською хартією місцевого самоврядування та з Конституцією України.

Як Ви розумієте поняття «місцеві справи»?

Проаналізуйте поняття територіальної громади.

Охарактеризуйте систему джерел права місцевого самоврядування.

В чому полягають принципи місцевого самоврядування?

Що означає поняття статуту територіальної громади?

Які існують способи наділення місцевого самоврядування повноваженнями?

Охарактеризуйте структуру системи місцевого самоврядування в Україні.

В чому полягають завдання та форми контролю за місцевим самоврядуванням з боку держави?

Поясніть відмінності між державницькою та громадською концепцією місцевого самоврядування.

Які існують моделі місцевого самоврядування? Наведіть приклади країн.

Яка модель місцевого самоврядування існує в Україні?

Охарактеризуйте складові ресурсів місцевого самоврядування.

В чому полягають проблеми ресурсного забезпечення місцевого самоврядування?

В чому полягають тенденції реформ місцевого самоврядування в різних країнах світу?

Які зміни відбулись на рівні локального управління в умовах війни з РФ?

Практичне заняття 7. Громадянське суспільство та регіональна політика (2 год.).

План

1. Форми локальної демократії.
2. Органи самоорганізації населення.
3. Громадські організації у сфері регіональної політики та місцевого самоврядування. Асоціації органів місцевого самоврядування.
4. Регіональні еліти в Україні.

Контрольні питання та практичні завдання

Як еволюціонувала система виборів органів місцевого самоврядування в Україні?

Які Ви знаєте інститути локальної демократії, крім виборів та референдумів? Оцініть їх ефективність.

Що означає поняття органів самоорганізації населення? В чому полягають ключові перешкоди на шляху їх формування в Україні?

В чому полягають особливості діяльності асоціацій органів місцевого самоврядування?

Проаналізуйте роль електронних технологій в розвитку локальної демократії.

Напишіть есе на тему «Політична еліта регіону (на вибір)».

Змістовий модуль 4. Регіональна ідентичність

Практичне заняття 8. Регіональна ідентичність (2 год.).

План

1. Регіональна та локальна ідентичність, чинники їх формування. Функції регіональної та локальної ідентичності.
2. Механізми формування регіональної та локальної ідентичності.
3. Співвідношення регіональної та локальної ідентичності з національною ідентичністю.
4. Особливості формування регіональної та локальної ідентичності в Україні.

Контрольні питання та практичні завдання

Як Ви розумієте поняття багатшаровості політичної ідентичності.

Що означає поняття множинності групової свідомості?

Які елементи регіональної ідентичності виокремлюють П.Франкенберг та Й.Шубауер?

Охарактеризуйте функції регіональної та локальної ідентичності.

Виокреміть сценарії співвідношення регіональної та національної ідентичності.

Охарактеризуйте співвідношення національної та регіональної ідентичності населення різних регіонів України.

Що означає поняття «фронтиру»?

МОДУЛЬ 2. НАПРЯМИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Змістовий модуль 5. Політика регіонального розвитку

Практичне заняття 9-10. Механізми політики регіонального розвитку (4 год.)

План

1. Управління як суспільне явище. Мета, об'єкти, суб'єкти управління.

2. Державна регіональна політика.

3. Поняття регіонального розвитку.

4. Тенденції просторового розвитку Європейського Союзу. «Новий регіоналізм» в Європі. Формування та реалізація політики регіонального розвитку в Європейському Союзі. Транскордонне співробітництво та єврорегіони.

5. Просторовий розвиток пострадянських країн. Політика регіонального розвитку (Грузія, Молдова та ін.).

6. Політика регіонального розвитку в Україні: нормативно-правова база, інституційні рамки, напрями, механізми формування та реалізації. Стратегія та плани регіонального розвитку.

Контрольні питання та практичні завдання

Що означає поняття регіонального розвитку?

Проаналізуйте чинники розвитку регіонів.

Які концептуальні підходи лежать в основі політики регіонального розвитку?

Охарактеризуйте структуру політики регіонального розвитку в Україні.

В чому полягають механізми політики регіонального розвитку?

В чому сутність програмно-цільового підходу?

Які функції Державного фонду регіонального розвитку?

В чому полягає роль агентств регіонального розвитку? Оцініть ступінь їх ефективності.

Що означає та включає поняття «моніторингу регіонального розвитку»?

Охарактеризуйте принципи просторового розвитку країн Євросоюзу.

В чому полягають тенденції розвитку регіональної політики в ЄС?

Здійсніть порівняльний аналіз державних стратегій регіонального розвитку України на 2015-2020 рр. та на 2021-2027 рр.

Змістовий модуль 6. Політика децентралізації

Практичне заняття 11-12. Децентралізація в Україні та інших країнах (4 год.).

План

1. Поняття децентралізації. Типологія децентралізації. Деволюція, деконцентрація, децентралізація, приватизація.

2. Види децентралізації: політична, адміністративна, економічна, фінансова, фіскальна, культурна тощо.

3. Світовий досвід децентралізації. Укрупнення муніципалітетів. Децентралізація у Франції. Регіональні реформи в Польщі.

4. Децентралізація в Україні: основні напрями, нормативно-правова база, механізми, етапи, результати, уроки. Реформи у сфері регіонального розвитку після Революції Гідності. Політика об'єднання територіальних громад. Секторальні децентралізації.

5. Політичний розвиток основних історичних регіонів України. «Стежка залежності», специфіка соціально-економічного розвитку, регіональні еліти, місцеві вибори, політична взаємодія з центром, міжнародне співробітництво (Центральна Україна, Слобожанщина, Донбас, Північне Причорномор'я, Крим, Поділля, Волинь, Галичина, Закарпаття, Буковина). Анексія Криму та війна на Донбасі. Сучасний стан та перспективи.

5. Перспективи децентралізації в умовах воєнного стану та після його скасування.

Контрольні питання та практичні завдання

Що означає поняття «деволюції»?

Чим поняття «децентралізації» відрізняється від поняття «деконцентрації»?

Наведіть типологію децентралізаційних процесів.

В чому полягають відмінності політичної та адміністративної децентралізації?

Проаналізуйте форми фінансово-бюджетної децентралізації.

Напишіть есе на тему «Моє ставлення до явища культурної децентралізації».

Чому укрупнення муніципалітетів стало основою децентралізації в багатьох країнах?

Охарактеризуйте основні напрями політики децентралізації у Франції від 1980-тих років.

Проаналізуйте основні етапи децентралізації в Україні.

В чому полягають причини інтенсифікації політики децентралізації в Україні після 2014 р.?

Охарактеризуйте нормативно-правову базу політики децентралізації в Україні в 2014-2021 рр.

Назвіть основні напрями політики децентралізації в 2014-2021 рр.

Що означає поняття спроможної територіальної громади?

Охарактеризуйте процес створення об'єднаних територіальних громад.

Проаналізуйте інститут старост.

Чому співробітництво територіальних громад є одним з основних напрямів децентралізації?

Як еволюціонував адміністративно-територіальний поділ після Революції Гідності?

Чому введення земель сільгосппризначення в ринковий обіг стало елементом політики децентралізації?

В чому полягають досягнення та недоліки фінансової децентралізації?

Що означає поняття «префектів»?

МОДУЛЬ 3. МІСТОБУДУВАННЯ ТА МІСТОПЛАНУВАННЯ У СИСТЕМІ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ

Змістовий модуль 7. Політика в сфері будівництва та містобудування

Практичне заняття 13-14. Політика в сфері будівництва та містобудування (4 год.).

План

1. Принципи та особливості стратегічного регіонального/просторового планування.

2. Організаційні засади стратегічного регіонального/просторового планування.

3. Політико-правові засади розвитку будівельного комплексу та містобудування в Україні. Децентралізація архітектурно-будівельного контролю.

4. Теоретичні засади політичної урбаністики.

5. Тенденції розвитку планування та забудови міст.

6. Політика в сфері управління житлово-комунальним господарством.

Контрольні питання та практичні завдання

Охарактеризуйте інституції системи регулювання сфери планування розвитку територій.

Що означає місто як населений пункт?

Наведіть типологію міст в Україні.

Проаналізуйте структуру міського управління в Україні.

В чому полягають особливості місцевого самоврядування в столиці України місті Києві?

Охарактеризуйте реформи в сфері житлово-комунального господарства в Україні.

Охарактеризуйте роль об'єднань співвласників багатоквартирних будинків в управлінні міськими територіями.

Які документи регламентують планування та забудову міст?

Які інституції беруть участь в процесі планування та забудови міст?

Що означає поняття «громадських слухань»? Сформулюйте своє ставлення до них.

4. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

1. Просторовий поворот у соціальних науках.
2. Концепції центр-периферійних відносин (Е.Валлерстайн, С.Роккан, Е.Шилз).
3. Картографія С.Роккана.
4. Концепція «простору потоків» М.Кастельса та її вплив на планування територій.
5. Реформи регіонального управління в країнах Євросоюзу.
6. Концепція «нового регіоналізму» та особливості її реалізації.
7. Реформи адміністративного управління регіонами в незалежній Україні.
8. Територіальне співробітництво територіальних громад.
9. «Європа регіонів».
10. Стратегія регіонального розвитку-2027.
11. Україна як унітарна держава.
12. Американський федералізм: теоретичні засади, інституційні виміри.
13. Регіональне управління в Польщі та Чехії: порівняльний аналіз.
14. Еволюція системи виборів органів місцевого самоврядування в незалежній Україні.
15. Структура системи територіального планування в Україні.
16. Поняття фронтиру та його роль у розвитку регіональної політики.
17. Співвідношення регіональної та національної ідентичності в Україні.
18. Напрями політики децентралізації в перспективі закінчення війни та скасування воєнного стану.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017

		року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 24 сторінки А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати зміст, анотацію українською і англійською мовами, вступ, основна частини тексту відповідно до змісту, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015, додаток по темі дисертаційного дослідження.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від

Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання							Індивідуальне завдання	Сума балів
M1				M2		M3		
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ5	ЗМ6	ЗМ7		
10	10	10	10	10	10	10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Питання підсумкового контролю

Основні напрями досліджень прикладної політичної регіоналістики.

Основні методи та методики прикладної політичної регіоналістики.

Регіональний політичний аналіз як різновид політичного аналізу.

Термінологічний апарат політичної регіоналістики.

Регіональне управління та місцеве самоврядування.

Форма державного устрою: сутність, типологія, світовий досвід.

Основні підходи до вивчення регіональної політичної ситуації.

Чинники ефективності регіонального політичного аналізу.

Основні етапи прогнозування політичних процесів в регіонах.

Критерії регіону згідно з «Хартією регіоналізму» (1988).

Основні ознаки регіону.

Позиційний принцип та політичні характеристики регіону.

Регіоналізація як особливий політичний процес.

Сутність «регіональної емансипації».

Дослідження регіональної структури. Сутність індексу територіальної фрагментації.

Поняття «регіональна політика»: підходи та напрями.

Види регіональної політики та їх сутність.

Аналіз регіональних наслідків «нерегіональних» рішень.

Регіональна стратегія держави як квінтесенція регіональної політики.

Регіональна стратегія як елемент політичної боротьби.

Організаційна структура регіональної політики в Україні.

Політико-правові засади регіональної політики в Україні.

Політика децентралізації в Україні: сутність, напрями, політико-правові засади, особливості реалізації.

Механізми регіональної участі.

Аналіз впливу регіонів на процес прийняття загальнодержавних рішень.

Феномен регіонального лобі.

Рівні політичного процесу в системі відносин «центр-регіони».

Основні підходи до дослідження регіонального політичного процесу.

Поняття «регіональний політичний режим».

Вивчення регіонального політичного режиму: сутність методу персоніфікації.

Типологія регіональних політичних режимів.

Основні фактори виникнення та розвитку регіональних партій.

Поняття та ознаки регіональної партії.

Діагностика процесу актуалізації груп впливу.

Оцінка відносин між регіональними групами впливу: важливість електорального аналізу.

Типологія регіональних груп впливу за їх політичним позиціонуванням.

Дослідження засобів та форм впливу регіональних груп впливу.

Поняття «регіональна еліта».

Структурний аналіз регіональної еліти.

Вплив регіональної еліти на законотворчий та електоральний процеси.

Методи дослідження походження регіональної еліти.

Чинники консолідації та диференціації регіональної еліти.

Способи рекрутування регіональної еліти.

Основні регіональні еліти в Україні.

Культурно-історичні та соціально-економічні передумови розвитку регіональної ідентичності.

Основні елементи регіональної ідентичності.

Вплив елементів політичної культури на розвиток регіонів.

Сутність регіональної політичної культури.

Політичні культури субнаціональних територіальних одиниць: типологія Д.Елазара.

Політичний регіоналізм як вираз регіональної політичної культури.

Специфіка та стратегії врегулювання регіональних політичних конфліктів.

Адаптація регіонів до процесів глобалізації.

Політична урбаністика як напрям політологічних досліджень.

Місто як об'єкт та суб'єкт політики.

Політичні засади та напрями просторового планування.

Політика регіонального розвитку: цілі, структурні елементи.

6. ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Які політичні відносини складають предмет політичної регіоналістики, згідно з Р.Туровським:

- між центром та регіонами;
- між регіонами різних держав;
- всередині регіонів;
- усі перераховані.

Як Е.Соджа тлумачив роль кордонів в умовах глобалізації:

- посилення ролі кордонів;
- поява «невидимих» кордонів поруч з адміністративними.
- зникнення кордонів;

Що означає поняття регіону як політичного актору:

- суб'єкт політичних відносин в державі;
- частина території держави;
- регіон має органи адміністративного управління.

Хто був автором однієї з концепцій центр-периферійних відносин у політиці:

- Р.Даль;
- М.Вебер.
- С.Роккан;

Виокреміть видатного філософа, який був дослідником соціального простору:

- А.Бентлі (США).
- П.Бурдьйо (Франція);
- І.Кант (Німеччина);

Хто з українських юристів досліджував явище муніципального права:

- В.Кампо.
- А.Крусян;
- О.Мельничук;

Які регіони вважаються первинними економічними:

- адміністративні регіони;
- геополітичні.

мікрорегіони;

Який принцип обумовлює виокремлення політичної регіоналістики серед інших напрямів політології:

взаємодія політики та економіки;

системність;

територіальна диференціація.

Хто з українських юристів досліджував особливості участі політичних партій у місцевих виборах:

В.Кампо;

О.Батанов;

С.Давтян.

Що більше відповідає поняттю «глокалізації»:

розпад системи міжнародних зв'язків та посилення ролі національних держав;

посилення ролі міжнародних зв'язків та послаблення ролі місцевої політики;

інтенсифікація міжнародної політичної взаємодії на усіх рівнях, розширення кола суб'єктів світової політики за рахунок субнаціональних акторів.

Яка чисельність населення відповідає адміністративному району найнижчого рівня в Європейському Союзі:

1500 тис.

410 тис.;

100 тис.;

Що означає метод таксонування в регіональних дослідженнях:

вивчення взаємодії політичних та соціальних чинників розвитку регіонів.

опертя на статистичні дані розвитку регіонів;

поділ на зіставні території;

Автор терміну «глокалізація»:

Р.Робертсон;

Г.Алмонд;

А.Лейпхарт.

Яку головну ознаку регіону виокремлюють документи Європейського Союзу:

- політична цілісність.
- стабільний економічний розвиток;
- велика територія;

Що означає поняття регіоналізації:

- включення регіонів в соціально-політичне життя на національному та міжнародному рівнях;
- зміцнення економічної взаємодії між регіонами держави.
- розпад держави на регіональні утворення;

Як між собою співвідносяться соціальний та географічний простори:

- виключають одне одного;

- географічний простір поглинає соціальний простір.

- характеристики соціального життя ґрунтуються, зокрема, на географічних особливостях території;

Хто з економістів досліджував особливості регіонального економічного розвитку України:

- М.Долішній;
- І.Кресіна.
- В.Сікора;

Що означає поняття фронтиру:

- лінія розмежування в умовах гібридної війни;
- кордон між територіально-політичними спільнотами;
- ресурси здійснення державної регіональної політики.

Які моделі регіоналізації існують:

- децентралізація;
- міжнародна;
- лібералізація.
- автономізація;

Яка роль території, згідно з С.Рокканом:

- інструмента упорядкування політичних відносин між різними політичними центрами;

- інструмента упорядкування політичних відносин між центром та периферією;

- обидві відповіді правильні.

В чому полягає головна ознака політичної периферії:
домінування економіки над політикою;
демократичні політичні відносини.
залежність від політичного центру;

Хто з українських вчених досліджував явище фронтів в історичному контексті:

Я.Верменич.
С.Кульчицький;
В.Смолій;

Чим забезпечується реалізація спільних інтересів населення регіону:
економічною взаємодією регіонів.
врахуванням інтересів населення регіону державним центром;
діяльністю територіальних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

Скільки рівнів регіонів виділяють в Європейському Союзі:

3
4
5

Автор концепції «простору потоків»:

М.Кастельс.
С.Роккан;
А.Хіршман;

Які моделі регіоналізації існують:

міжнародна;
адміністративна;
економічна;
федералізація.

В чому полягають особливості концепції Нового регіоналізму:

федералізація країни.
тісна взаємодія центру держави та регіонів;
міжнародна конкуренція регіонів;
утворення регіонів, не прив'язаних до адміністративних кордонів;

Які стратегії регіональних акторів передбачає теорія лояльності А.Хіршмана;

- стратегія спротиву;
- стратегія голосу;
- стратегія виходу.
- стратегія співробітництва;

чому полягає головна відмінність регіонології від політології та інших соціальних наук:

регіонологія теоретично обґрунтовує взаємодію політичних, соціальних, економічних чинників розвитку;

в регіонології досліджують міжнародні зв'язки між регіонами, в політології – між державами.

об'єкт дослідження регіонології – субнаціональні одиниці, політології та ін. – національні одиниці;

Яка головна ознака федерацій:

- наявність військових формувань в суб'єктах федерації.
- розмежування сфер компетенцій між федерацією та її суб'єктами;
- підпорядкованість федерації органів суб'єктів федерації;

Показником чого є форма державного устрою:

- відносин між вищими органами державної влади;
- взаємодії між регіонами країни.
- територіальної організації держави;

За яким принципом утворена федерація в Бельгії:

- змішаним.
- територіальним;
- національним;

З яких груп складаються органи виконавчої влади та регіональному рівні:

- територіальні органи окремих центральних органів виконавчої влади;
- обласні та районні ради;
- місцеві державні адміністрації та їх підрозділи;
- виконавчі комітети місцевих рад.

Який тип столицності презентує Вашингтон:

- конкурентно-домінуючий.

домінуючий;
функціональний;

Які відносини існують між місцевими державними адміністраціями та територіальними органами центральних органів виконавчої влади:

координації;
ієрархічності.
субординації;

Який тип столичності презентує Київ:
функціональний;
домінуючий;
конкурентно-домінуючий.

Яка чисельність населення малих міст, згідно з існуючими Державними будівельними нормами:

до 50 тис.;
до 100 тис.;
до 250 тис.

Хто призначає голів обласних державних адміністрацій в Україні:
Кабінет Міністрів своїми постановами;
Президент своїми указами за поданням Кабінету Міністрів;
Верховна Рада своїми постановами.
Президент своїми розпорядженнями;

Що означає принцип ієрархічності територій:
мінливість територіальної структури країни;
якісні відмінності між територіальними об'єктами;
співпідпорядкованість між територіальними об'єктами.

Хто призначає голів районних державних адміністрацій в Україні:
Президент своїми указами за поданням Кабінету Міністрів;
Кабінет Міністрів своїми постановами;
Верховна Рада своїми постановами.
Президент своїми розпорядженнями за поданням голів облдержадміністрацій;

Що означає поняття адміністративно-територіального поділу:
територіальне членування країни;
створення територіальних органів загальнодержавних структур;

територіальне членування та система органів управління територіями.

Яка чисельність населення великих міст, згідно з існуючими Державними будівельними нормами:

250-500 тис.;

500 тис. – 1 млн.

50-250 тис.;

Яку назву мають суб'єкти федерації Швейцарії:

землі;

автономні республіки.

кантони;

області;

В чому полягає сутність концепції позиційного принципу Б.Родомана:

політичний центр протистоїть периферії;

властивості об'єктів залежать від положення в просторі;

регіон стає суб'єктом міжнародних політичних відносин.

Яку назву мають суб'єкти федерації Німеччини:

кантони;

автономні республіки.

землі;

області;

Яка форма державного устрою існує в Україні:

республіканська.

федеративна;

унітарна;

Які центральні органи виконавчої влади України мають свої територіальні органи:

Міністерство економіки;

Міністерство оборони;

Міністерство аграрної політики та продовольства;

Міністерство фінансів;

Міністерство культури;

Міністерство внутрішніх справ;

Міністерство юстиції.

Державна податкова служба;

Що є причиною переміщення об'єкта в просторі, згідно з концептом тиску місця Б.Родомана:

взаємодія з іншими об'єктами.

тиск з боку інших об'єктів;

відсутність об'єкта в точці територіального оптимуму;

На якому рівні функціонують державні адміністрації в Україні:

райони;

області;

міжрегіональні об'єднання.

територіальні громади;

Який центральний орган виконавчої влади України є уповноваженим органом з питань регіональної політики:

Міністерство економіки;

Державна податкова служба;

Міністерство аграрної політики та продовольства;

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури.

За яким принципом утворена федерація в Німеччині:

національним;

змішаним.

територіальним;

Хто вважається теоретиком федералізму:

Т.Скокпол;

М.Вебер;

Д.Елазар;

Р.Уотс.

Коли було ухвалено закон, що дав старт децентралізації у сфері архітектурно-будівельного контролю:

липень 2017 р.

квітень 2015 р.;

квітень 2014 р.;

До якої групи повноважень об'єднаних територіальних громад належить управління школами та дитячими садками:

делегованих повноважень;
власних повноважень;
обидві відповіді правильні.

Як називається вища посадова особа в населеному пункті, який приєднано до об'єднаної територіальної громади:

староста;
мер.
голова;

Які існують методи реалізації владних повноважень органів місцевого самоврядування:

метод регулювання;
метод управління;
метод координації;
метод координації.

Які органи належать до органів місцевого самоврядування згідно з Конституцією України:

сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи;
територіальні органи центральних органів виконавчої влади.
обласні та районні ради;
обласні та районні державні адміністрації;

В якому році було прийнято Європейську хартію місцевого самоврядування:

1997.
1992;
1985;

Коли було ухвалено закон про формування об'єднаних територіальних громад:

лютий 2015 р.;
квітень 2014 р.;
липень 2016 р.

Як формуються обласні та районні ради:

шляхом делегування сільськими, селищними та міськими радами;
призначаються Кабінетом Міністрів;
шляхом виборів населенням.

В якому році Україна ухвалила базовий закон про місцеве самоврядування:

1985;

1992;

1997.

Скільки об'єднаних територіальних громад було створено станом на другу половину 2020 р.:

1469.

300;

11694;

В чому полягає громадівська концепція місцевого самоврядування: місцеве самоврядування суверенне лише у вирішенні питань місцевого значення, а, беручи участь у реалізації державної політики, воно є складовою державного механізму.

місцеве самоврядування – особлива організація державної влади на місцях;

громада має право на незалежне від центральної влади існування;

Основний напрям організаційних перетворень у сфері політики децентралізації в Україні в 2015-2020 рр.:

створення органів архітектурно-будівельного контролю в органах місцевого самоврядування;

співробітництво територіальних громад.

створення об'єднаних територіальних громад;

В чому полягає державницька концепція місцевого самоврядування:

громада має право на незалежне від центральної влади існування;

місцеве самоврядування – особлива організація державної влади на місцях;

місцеве самоврядування суверенне лише у вирішенні питань місцевого значення, а, беручи участь у реалізації державної політики, воно є складовою державного механізму.

Чи мають право органи місцевого самоврядування вирішувати справи державного значення:

ні;

так;

Яка виборча система діє нині на виборах місцевих рад:

мажоритарна;
пропорційна за регіональними списками.
пропорційна за закритими списками;

Кому обласні та районні ради делегують повноваження своїх виконавчих органів:

обласним та районним державним адміністраціям;
головам рад;
сільським, селищним та міським радам.

Доходи за якими державними податками закріплені за місцевими бюджетами:

на доходи фізичних осіб;
на нерухомість.
на прибуток;

Строк повноважень місцевих рад:

6 років.
5 років;
4 роки;

Яку ключову відмінність місцевого самоврядування від державного управління регіонами виділяють Європейська хартія місцевого самоврядування та Конституція України:

націленість на вирішення питань місцевого значення в інтересах місцевого населення;
функціонування на засадах права.

с.

виборність органів місцевого самоврядування;

До якої групи повноважень об'єднаних територіальних громад належить управління земельними ресурсами, надання дозволів на будівництво:

власних повноважень;
делегованих повноважень;
обидві відповіді правильні.

Як називається головний нормативний документ на рівні села, селища, міста:

Детальний план розвитку території.
Статут територіальної громади;

Генеральний план розвитку;

В чому полягає дуалістична концепція місцевого самоврядування:
місцеве самоврядування суверенне лише у вирішенні питань місцевого значення, а, беручи участь у реалізації державної політики, воно є складовою державного механізму.

місцеве самоврядування – особлива організація державної влади;
громада має право на незалежне від центральної влади існування;

На якому рівні місцеві ради мають свої виконавчі органи:
області; села, селища; міста; району.

Що означає поняття децентралізації:

передача повноважень від центральних органів влади місцевим органам влади, громадським організаціям тощо;

передача повноважень та ресурсів від органів державної виконавчої влади вищого рівня органам державної виконавчої влади нижчого рівня.

передача повноважень та ресурсів від органів державної влади органам місцевого самоврядування;

Яким чином формуються старости (станом на грудень 2021 р.):

шляхом виборів населенням;

законодавство не регламентує цього.

шляхом призначення радами об'єднаних територіальних громад;

Що означає поняття деконцентрації:

передача повноважень від центральних органів влади місцевим органам влади, громадським організаціям тощо;

передача повноважень та ресурсів від органів державної виконавчої влади вищого рівня органам державної виконавчої влади нижчого рівня.

передача повноважень та ресурсів від органів державної влади органам місцевого самоврядування;

Які податки є місцевими:

єдиний податок.

на прибуток;

на нерухомість;

на додану вартість;

7. ЛІТЕРАТУРА

Підручники

Європейська регіональна політика: підручник. За ред. Крисоватого А. та Ліщинського І. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ЗУНУ», 2020. 236 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124040/mod_resource/content/1/evropeyska_regionalna_politika_pidruchnik.pdf.

Куц Ю.О., Мамонова В.В., Наконечний В.В., Ольшанський О.В. Територіальна організація влади в Україні: підручник. За заг. ред. В.В.Мамонової. 2-ге вид., випр. і доп. Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2017. 260 с.

Регіональна політика Європейського Союзу: підручник. За ред. Віктора Чужикова. К.: КНЕУ, 2016. 495 с. URL: <http://surl.li/dmzfl>.

Основи регіонального управління в Україні : підручник. Авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. К. : НАДУ, 2012. 576 с. URL: <http://surl.li/dmzel>.

Управління сучасним містом: підручник. За ред. В.М.Вакуленка, М.К.Орлатого. К. : НАДУ, 2008. 632 с. URL: <http://surl.li/dmzdt>.

Навчальні посібники

Державне та регіональне управління : навч. посіб. / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко, О. Ю. Матвеева, В. К. Лебедева. 2-ге вид., доповн. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 160 с. URL: <http://surl.li/dnboj>.

Кравченко В.В., Бородін Є.І., Квітка С.А. Місьцеве самоврядування в системі публічного управління: навч. посіб. у схемах. Дніпро: ГРАНІ, 2018. 148 с. URL: <http://surl.li/dmzdm>.

Панченко Т.В. Політична регіоналістика: навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 188 с.

Лелеченко А.П., Васильєва О.І., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місьцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. К., 2017. 110 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124042/mod_resource/content/1/mistseve_samovriaduvannia_detsentralizatsiia.pdf.

Утвенко В. В. Теорія та історія місцевого самоврядування: Навч. посібник. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 234 с. URL: <http://surl.li/dmzdc>.

Організація співробітництва територіальних громад в Україні: практичний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування.

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України, Рада Європи. К., 2017. URL: <http://surl.li/dmzff>.

Конспект лекцій

Політична регіоналістика: конспект лекцій в форматі PPT. Затверджено кафедрою політичних наук і права, протокол №13 від 30.06.2023 р. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2656> (дата звернення: 01.09.2023).

Словники, довідники

Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Ї Т. 5 : Територіальне управління / наук.-ред. колегія : О. Ю. Амосов (співголова), О. С. Ігнатенко (співголова) та ін. ; за ред. О. Ю. Амосова, О. С. Ігнатенка, А. О. Кузнецова. Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2011. 408 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/122361/mod_resource/content/1/entsiklopedia_region.pdf.

Руденко О.М., Козюра І.В., Ткаленко Н.В., Іваницька О.М., Червякова О.В., Шевченко А.Є. Місцеве самоврядування: словник-довідник: навч. посібн. Київ: Кондор, 2016. 182 с.

Атлас нового адміністративно-територіального устрою України; новий районний поділ та територіальні громади: 2020. Міністерство розвитку громад та територій України, ОБСЄ, Тов-во дослідників України, 2020. URL: <http://surl.li/dxvmkp>.

Нормативно-правові акти

Конституція України у редакції Закону України від 02.06.2016 р. №1401=VIII [Електронний ресурс] //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>(дата звернення: 01.09.2023).

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. №2456-VI. Редакція від 29.09.2021. Відомості Верховної Ради України. 2010. №50-51. Ст. 572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Виборчий кодекс України від 19.12.2019 р. №396-IX. Редакція від 01.08.2021. Відомості Верховної Ради України. 2020. №7, №8, №9. Ст. 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон «Про асоціації органів місцевого самоврядування» від 16.04.2009 р. №1275-VI. Редакція від 11.01.2019. Відомості Верховної

Ради України. 2009. №38. Ст. 534. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1275-17#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28.12.2014 р. №79-VIII. Редакція від 01.01.2017. Відомості Верховної Ради. 2015. №12. Ст. 76. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-19/paran34#n34> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо набуття повноважень сільських, селищних, міських голів» від 09.02.2017 р. №1850-VIII. Редакція від 01.01.2020. Відомості Верховної Ради. 2017. №13. Ст. 143. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1850-19#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо організації проведення перших виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» від 04.09.2015 р. №676-VIII. Редакція від 01.01.2020. Відомості Верховної Ради. 2015. №37-38. Ст. 371. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-19#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» від 28.04.2021 р. №1423-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/T211423?an=1497> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства» від 09.04.2015 р. №320-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. №28. Ст. 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320-19#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій». від 09.07.2022 р. № 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку інституту старост» від 14.07.2021 р. №1638-IX. Відомості Верховної Ради. 2021. №39. Ст. 321. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1638-IX#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про співробітництво територіальних громад" щодо упорядкування окремих питань співробітництва територіальних громад» від 12 січня 2023 р. №2867-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2867-20#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 07.02.2002 р. №3059-III. Редакція від 18.11.2012. Відомості Верховної Ради України. 2002. №30. Ст. 204. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 р. Редакція від 02.12.2012. Відомості Верховної Ради України. 2000. №25. Ст. 195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» від 17.12.2020 р. №1116-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. №889-VIII. Редакція від 13.10.2021. Відомості Верховної Ради. 2016. №4. Ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 р. №157-VIII. Редакція від 14.05.2020. Відомості Верховної Ради. 2015. №13. Ст. 91. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 р. №156-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 13. Ст.90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» від 04.03.2004 р. №1580-IV. Редакція від 10.06.2012. Відомості Верховної Ради України. 2004. №24. Ст. 332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1580-15#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Редакція від 29.08.2021. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р. №586-XIV. Редакція від 01.08.2021. Відомості Верховної Ради України. 1999. №20-21. Ст. 190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 01.08.2023).

Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11.07.2001 р. №2625-III. Редакція від 01.01.2020. Відомості Верховної Ради України. 2001. №48. Ст. 254. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 02.05.2023 р. №3077-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text> (дата звернення: 01.07.2023).

Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 11.07.2002 р. №93-IV. Редакція від 23.04.2021. Відомості Верховної Ради України. 2002. №40. Ст. 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 08.09.2005 р. №2850-I.V Редакція від 02.12.2012. Відомості Верховної Ради України. 2005. №51. Ст. 548. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про столицю України – місто-герой Київ» від 15.01.1999 р. №401-XIV. Редакція від 01.01.2011. Відомості Верховної Ради України. 1999. №11. Ст. 79. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/401-14#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. №2768-III. Редакція від 07.10.2021. Відомості Верховної Ради України. 2002. №3-4. Ст. 27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. Редакція від 01.08.2021. Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-14, №15-16, №17. Ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання державного фонду регіонального розвитку» від 18.03.2015 р. №196. Редакція від 06.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» від 05.08.2020 р. №695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» від 21.07.2006 р. №1001. Втратила чинність на підставі Постанови КМ №385 від 06.08.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» від 06.08.2014 р. №385. Редакція від 17.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#n11> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад» від 08.04.2015 р. №214. Редакція від 31.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними» від 02.03.2010 р. №235. Редакція від 18.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів» від 15.12.2010 р. №1132. Редакція від 29.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1132-2010-%D0%BF/print1433743691353383#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди» від 23.05.2007 р. №751. Редакція від 25.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/751-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів» від 11.11.2015 р. №931. Редакція від 17.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності

реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» від 11.11.2015 р. №932. Редакція від 01.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації у 2021-2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» від 12.05.2021 р. №497-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/497-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року» від 18.08.2021 р. №1078-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1078-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 01.04.2014 р. №333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Статут територіальної громади міста Києва: Затв. ріш. Київської міської ради від 28.03.2002 р. №371/1805 (із змінами та доповненнями, внесеними рішенням Київради від 19.12.2002 р. №154/314, рішенням Київради від 27.02.2003 р. №263/423). Зареєстровано наказом Міністерства юстиції України від 2.02.2005 р. №14/5. URL: <http://kmr.gov.ua/uk/content/statut-terytorialnoyi-gromady-mista-kyyeva> (дата звернення: 01.09.2023).

Указ Президента України «Про Концепцію державної регіональної політики» від 25.05.2001 р. №341/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Європейська хартія місцевого самоврядування (м. Страсбург, 15.10.1985 р.). Офіційний переклад. Ратифіковано Законом України від 15.07.1997 р. №452/97- ВР. Редакція від 16.11.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 01.09.2023).

Declaration of the Assembly of European Regions On Regionalism in Europe. Adopted by the Assembly meeting in Basel on 4th December 1996: URL: <https://www.minregion.gov.ua/press/news/rozvytok-mizhmunicypalnogo-spivrobitnycztva-komitet-vru-pidtrymav-vidpovidnyj-zakonoprojekt/> (дата звернення: 01.09.2023).

European Urban Charter adopted by the Council of Europe's Standing Conference of Local and Regional Authorities of Europe (CLRAE) on 18 March 1992, a Session held during the annual Plenary Session of the CLRAE (17-19 March 1992, Strasbourg). URL: <https://rm.coe.int/ref/CHARTER/URBAINE> (дата звернення: 01.09.2023).

Європейська хартія міст II (Маніфест нової урбаністики). Прийнята Конгресом місцевої і регіональної влади Ради Європи 29.05.2008 р. в Стразбурзі. URL: <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання діяльності агенцій регіонального розвитку» від 21 жовтня 2022 р. №1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів» від 04.08.2023 р. №816 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Наказ Міністерства розвитку громад та територій України «Про затвердження Порядку формування Концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади» від 22.09.2022 р. №172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-22#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Реформа децентралізації. Дорожня карта. URL: <https://mtu.gov.ua/content/reforma-decentralizacii-dorozhnya-karta.html> (дата звернення: 01.09.2023).

OECD Recommendation on Regional Development Policy. URL: <https://www.oecd.org/regional/oecd-recommendation-regional-development-policy.htm> (дата звернення: 01.09.2023).

Закон України «Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України» від 28 липня 2023 р. №3285-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3285-20#Text> (дата звернення: 01.09.2023).

Додаткова література

Андрущенко Т.В. Регіональна ідентичність: зміст, типи та особливості формування. Політикус. 2019. Вип. 4. С. 93-97. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/122947/mod_resource/content/1/andruschenko_regionalna_identichnist.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Архіпенко І. Зарубіжний досвід формування й реалізації регіональної економічної політики. Державне управління та місцеве самоврядування. 2019. Вип. 2 (41). С. 32-42.

Бабінова О. Регіональна політика як предмет науково-теоретичного аналізу. Вісник НАДУ. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124674/mod_resource/content/1/regionalna_politika_istoriografiia.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Батанов О.В. Аксиосфера сучасного муніципалізму: політичні та правові аспекти. Вісник Донецького національного університету. Сер.: Політичні науки. 2016. С. 6-12. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124672/mod_resource/content/1/batano v_munitsipalism_aksiologii.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Була С. Актори локальної демократії та особливості їхньої участі в локальних політичних процесах. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2015. Випуск 7. С. 126–137. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124673/mod_resource/content/1/bula_a ktory_lokalna_demokratiia.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Верменич Я.В. Регіональна інтеграція в умовах глобалізації: теорії та сучасні реалії. К.: Інститут історії України НАН України, 2018. 351 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/122948/mod_resource/content/1/vermenych_regionalizatsiia.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Войтик О. Особливості державного управління регіональним розвитком: теоретичні аспекти. Державне управління та місцеве самоврядування. 2017. Вип. 1(32). С. 21-26. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124643/mod_resource/content/1/osoblivosti_politiki_regionalnogo_rozvitku.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Грищенко І.М. Зарубіжний досвід управління регіональним розвитком. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124041/mod_resource/content/1/zarubizhne_upravlinnia_rozvitkov_grishchenko.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Дейдей Д.М. Еволюція виборчого законодавства як основи формування представницької влади на місцевому рівні. Інвестиції: практика та досвід. 2018. №24. С. 110-114. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/126379/mod_resource/content/1/evolution_local_elections_Ukraine.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Досвід децентралізації у країнах Європи : зб. док. Пер. з іноз. мов. Заг. ред. В. Б. Гройсмана. К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. 766 с. URL: <https://radaprogram.org/sites/default/files/publications/decentralization.pdf> (дата звернення: 01.09.2023)..

Жаліло Я.А. та ін. Нова регіональна політика для нової України: Аналітична доповідь (Скорочена версія). К., Інститут суспільно-економічних досліджень, 2017. 36 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124745/mod_resource/content/1/nova_regionalna_politika.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря, М. С. Кармазіна, В. О. Ковалевський, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.

Іжак О.І. Щодо унормування функціонування міських агломерацій: Записка Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/rehionalnyy-rozvytok/shchodo-unormuvannya-funktsionuvannya-miskykh-ahlomeratsiy> (дата звернення: 01.09.2023)..

Кармазіна М., Бевз Т., Горбатюк М., Зорич О. Регіональні політичні еліти в Україні: особливості формування, цінності та ідентичності (кінець 1991-2019 рр.). Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 264 с.

Коваленко Д.О. Регіональні еліти як об'єкт теоретичного дослідження. Молодий вчений. 2017. №2(42). С. 18-21. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/123400/mod_resource/content/1/regionalni_eliti.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Козлова І. Право на місто в сучасних українських реаліях: актори та шляхи реалізації (на прикладі м. Львова). Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». 2016. Випуск 37. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/123629/mod_resource/content/1/pravo_na_misto_v_ukraini.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Краснопольська Т.М. Регіональна політика України: типи та інструменти. Актуальні проблеми політики. 2016. Вип. 58. С. 189-202. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124044/mod_resource/content/1/regionalna_politika_tipi_instrumenti.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Кривецький О. Новий територіально-адміністративний поділ як ключовий крок реформи децентралізації. *Громадська думка про правотворення*. 2020. №16(201). С. 12-14. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2020/16.pdf> (дата звернення: 01.09.2023)..

Куйбіда В., Ткачук А., Забуковець-Ковачич Т. Регіональна політика : правове регулювання. Світовий та український досвід. За заг. ред. Р.

Ткачука. К.: Леста, 2010. 224 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/125727/mod_resource/content/1/Politika_regionalnogo_rozvitku_evrosouyuz.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Ляшенко О. О. Державний устрій України: простір інтеракції національно-громадянського та етнічного : монографія. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2023. 216 с.

Маруняк Є., Лісовський С., Голубцов О., Чехній В. та ін. Дослідження впливу концентрації сільськогосподарських земель на довкілля та суспільство в Україні (повна версія). К., 2020. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/127264/mod_resource/content/1/kontse_ntratsiia_zemel_suspilstvo.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення: монографія. Наук. ред. С.Л. Шульц; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2018. 205 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/122362/mod_resource/content/2/mechanismus_region_politika.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Міста в Україні. URL: <https://www.prostir.ua/?news=mista-v-ukrajini> (дата звернення: 01.09.2023)..

Нестерович В.Ф. Децентралізація як конституційний принцип здійснення публічної влади на регіональному та місцевому рівнях. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. №3 С. 47-54. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/127055/mod_resource/content/1/nesterovich_detsentralizatsiia.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Оновлення регіональних стратегій задля забезпечення стабільного розвитку: Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. 2016. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/regionalniy-rozvitok/onovlennya-regionalnikh-strategiy-zadlya-zabezpechennya> (дата звернення: 01.09.2023)..

Панченко Т.В. Регіональна і локальна ідентичності як складові культури субсидіарної демократії. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/123393/mod_resource/content/1/regionalna_lokalna_identichnist.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Панченко Т. Субсидіарність як ієрархія рівнів громадянської залученості. Освіта регіону. 2010. №2. С. 69-74. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/122946/mod_resource/content/1/panchenko_subsidiarnist.pdf (дата звернення: 01.09.2023)..

Перегуда Є.В. Виконавча влада України: Політико-правові аспекти модернізації: монографія. К.: Логос, 2013. 408 с.

Перегуда Є.В. Право на місто: проблеми та шляхи реалізації. Права людини в умовах розбудови соціальної правової держави в Україні: зб. наук. пр. К.: Бескиди, 2020. С. 65-74.

Пирогова Д. Львів: як взаємодіють органи міської влади та громадянське суспільство. URL: <https://mistosite.org.ua/articles/lviv-iak-vzaємodiiut-orhany-miskoi-vlady-i-hromadianske-suspilstvo> (дата звернення: 01.09.2023).

Регіональні політичні еліти в Україні: аналіз літератури з проблеми та характеристика емпіричної бази для вивчення феномену (кінець 1991-2018 рр.) / За ред. М.С. Кармазіної Київ. ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2019. 264 с.

Реконструкція міських територій : підручник / за ред. Т. В. Жидкової, О. В. Завального: Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 353 с.

Романова В., Умланд А. Відносини по лінії центр-периферія в Україні: ресурси підвищення стійкості держави. Політичні дослідження. 2023. №2(6). С. 103-122.

Савчук Д. Передача земель громадам та інші нововведення Закону №1423-IX. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/204672_peredacha-zemel-gromadam-ta-nsh-novovvedennya-zakonu-1423-ix (дата звернення: 01.09.2023).

Скопненко Ю. Столичне місто як об'єкт управління: порівняльно-правовий аспект. Віче. 2014. №20. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/4406/> (дата звернення: 01.09.2023).

Стецюк М. Минуле та майбутнє «розумних міст». URL: <https://ecotech.news/technology/668-minule-ta-majbutne-rozumnikh-mist.html> (дата звернення: 01.09.2023).

Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: Виклики та пріоритети України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України. Наук. редактор В. С. Кравців. Львів, 2018. 157 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/124726/mod_resource/content/1/detsentralizatsiia_dopovid_dolishnyi_2018.pdf (дата звернення: 01.09.2023).

Тищенко І. Що таке міський публічний простір. URL: <https://mistosite.org.ua/uk/articles/shcho-take-miskyi-publichnyi-prostir> (дата звернення: 01.09.2023).

Федорів П. Капіталізм, неолібералізм та міста. URL: <https://mistosite.org.ua/uk/articles/kapitalizm-neoliberalizm-i-mista> (дата звернення: 01.09.2023).

Brenner N. New Urban Spaces. Urban Theory and the Scale Question. Oxford University Press, 2019. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/123633/mod_resource/content/1/miska_kritichna_teoriia.pdf (дата звернення: 01.09.2023).

Kaplan D.H. Territorial Identities and Geographic Scale. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3115> (дата звернення: 01.09.2023)..

Kuchuran A. Civic Activists as the Actor of the Local Political Regime in Ukraine. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/123647/mod_resource/content/1/kuchuran_activists_local_regimes.pdf (дата звернення: 01.09.2023).

Інформаційні ресурси

Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури. URL: <http://org2.knuba.edu.ua>.

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. URL: <http://komsamovr.rada.gov.ua/>.

Розділ «Регіональна політика» на Єдиному веб-порталі органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/regionalna-politika>.

Державний фонд регіонального розвитку. URL: <https://dfrr.minregion.gov.ua/>.

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. URL: ipend.gov.ua.

Науковий журнал «Регіональна економіка». URL: <http://re.gov.ua/>.

Навчальне видання

ПОЛІТИЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА

Методичні рекомендації
до вивчення дисципліни для аспірантів
спеціальності «Політологія»

Укладачі:
ПЕРЕГУДА Євген Вікторович

Підписано до друку 28.11.2023 р.
Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Зам. № 82-417
Умов.-друк. арк. 1,9. Обл.-вид. арк. 2,1.
Тираж 10 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В. Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію B02 № 924434 від 11.12.2006 р.
м. Тернопіль, бульвар Просвіти, 6/4. тел. 097 299 38 99.
E-mail: tooums@ukr.net

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 7599 від 10.02.2022 р.*